

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az **Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE)**.

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A Polgári Törvénykönyv (*Civillikums*) 418. cikke értelmében a végrendelet a teljes vagyon, a vagyon egy része, illetve egyes dolgok vagy jogok tekintetében halál esetére készített egyoldalú nyilatkozat. A Polgári Törvénykönyv 420. cikke szerint a kiskorúak kivételével mindenki végrendelezhet. A 16. életévüket betöltő kiskorúak különvagyonukról végrendelezhetnek (a Polgári Törvénykönyv 195. cikke). A gondnokság alatt állók is végrendelezhetnek. A Polgári Törvénykönyv 421. cikke értelmében azonban nem készíthet végrendeletet az a személy, aki szándékának kifejezésére nem képes.

A Polgári Törvénykönyv alapján a végrendelet formáját tekintve lehet közvégrendelet vagy magánvégrendelet.

Közvégrendeletet közjegyző vagy családjogi bíróság készíthet. A közvégrendeletet a végrendelező jelenlétében kell elkészíteni. A közvégrendelet eredeti példányának az minősül, amelyik példányt a közjegyzői vagy konzuli okiratok nyilvántartásában, vagy a családjogi bíróság végrendeleti nyilvántartásában rögzítik. Az eredeti végrendelet aláírása után a végrendelező kap egy másolat példányt.

A magánvégrendelet vonatkozásában a Polgári Törvénykönyv 445. és 446. cikke szerint az ilyen végrendelet érvényességéhez bizonyítani kell, hogy azt a végrendelező készítette, és az helytállóan tükrözi végakarátát. Magánvégrendeletet írásban lehet tenni. A végrendelezőnek a végrendeletet teljes egészében saját kezűleg kell írnia.

A Polgári Törvénykönyv 604. cikke értelmében két vagy több személy közös, kölcsönös végrendeletet (*savstarpējs testaments*) tehet; ez esetben egyetlen okirattal kölcsönösen örökösnek nevezik egymást. Ha az ilyen végrendelet alapján örökösnek nevezés azonban ahhoz a feltételhez kötött, hogy a másik személy örökössé nevezésének érvényesen meg kell történnie, és az örökösnevezés csak a másik örökösnevezéssel együtt érvényes, akkor viszonyos végrendeletről (*korrespektīvs testaments*) van szó.

A Polgári Törvénykönyv 639. cikke szerint a szerződés alapján történő öröklés olyan szerződéssel történik, amelyben az egyik szerződő fél jövőbeli örökségét vagy annak egy részét a másik szerződő félre, vagy több fél egymásra ruhazza. Az ilyen szerződés elnevezése öröklési szerződés. Az öröklési szerződésben az egyik szerződő fél hagyományt is juttathat a másik szerződő félnek vagy harmadik személynek. Az öröklésből kizárás öröklési szerződésben nem megengedett.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Ha a végintézkedés közokirat (közjegyzői okirat, családjogi bíróság által hitelesített végrendelet) formájában történik, azt nyilvántartásba veszik a végrendeletek nyilvános nyilvántartásában. A magánokiratban tett végintézkedést nem veszik nyilvántartásba, kivéve, ha azt közjegyzőnél vagy családjogi bíróságnál letétbe helyezik.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelesrész)?

A végrendelező halála esetére teljes hagyatékáról szabadon rendelkezhet, azzal a korlátozással, hogy a kötelesrészt jogosultak a kötelesrészt öröklők. A kötelesrészt jogosultak csak a kötelesrész pénzben történő kiadását igényelhetik.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

A Polgári Törvénykönyv alapján öröklésre a házastársak, rokonok és örökbefogadott gyermekek jogosultak.

Az örökbefogadott gyermek és leszármazói az örökbefogadótól vagy annak rokonaitól örökölnék. Az örökbefogadott gyermektől annak leszármazói ugyanúgy örökölnék, mint az örökbefogadó vagy annak rokonai. Az öröklési rendben távolabbi örökös nem örököl, ha az öröklési rendben közelebbi örökös kifejezésre juttatta öröklési szándékát.

A házastárs az első, második vagy harmadik öröklési osztályba sorolt örökösökkel együtt örököl. Az első öröklési osztályba tartozó örökösrel együttes örökléskor a házastárs egy gyermeknyi részt örököl, ha az öröklési szándékot kifejezésre juttató gyermekek száma legfeljebb három, azonban ha az öröklési szándékot kifejezésre juttató gyermekek száma legalább négy, a házastárs egynegyed részt örököl. A második vagy harmadik öröklési osztályba tartozó örökösökkel együttes örökléskor a házastárs a hagyaték felét kapja meg. A házastárs kapja meg a teljes hagyatékot, ha az első, második vagy harmadik öröklési osztályba sorolt örökös nincsen, vagy az öröklésre szándékát nem nyilvánította ki.

Az örökhagyó rokonai meghatározott sorrendben örökölnék, amely részben a rokonsági viszony jellegén, részben a rokonsági fokon alapul. Az öröklési sorrend meghatározása céljából a törvényes örökösök négy elkülönülő osztályba sorolhatóak:

az első osztályba tartoznak – rokonsági fok szerinti megkülönböztetés nélkül – az örökhagyó mindazon leszármazói, akiknek esetében az örökhagyó és közöttük nincsenek más öröklésre jogosult leszármazók;

a második osztályban örökölnék az örökhagyó legközelebbi fokú felmenői, továbbá vér szerinti testvérei, valamint azon vér szerinti testvéreinek gyermekei, akik az örökhagyó halála előtt meghaltak;

a harmadik osztályban örökölnék az örökhagyó féltestvérei, valamint azon féltestvéreinek gyermekei, akik az örökhagyó halála előtt meghaltak;

a negyedik osztályban örökölnék a legközelebbi fokú oldalági rokonok, tekintet nélkül arra, hogy mindkét szülővel vagy csak egyik szülővel vérrokonok.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

A közjegyző (*zvērināts notārs*).

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A közjegyző.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A közjegyző.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A közjegyző.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklés megnyílása után az örökösnek kifejezésre kell juttatnia a hagyaték elfogadására vonatkozó szándékát. Ez az öröklési kérelem közjegyzőhöz való benyújtása útján történik. A közjegyző megindítja a hagyatéki eljárást, bejelenti az öröklés megnyílását, meghatározza a hagyatékra jogosult személyek körét és kiadja az öröklési bizonyítványt.

Ha az öröklés végintézkedéssel jár, akkor azt be kell nyújtani a közjegyzőhöz, aki azt felolvassa, és megállapítja, hogy a jogszabályoknak megfelelően hatályosult. Az örökösnek ebben az esetben is kifejezésre kell juttatnia a hagyaték elfogadására vonatkozó szándékát. Ha hagyományost neveztek, az öröklési bizonyítványon ez is feltüntetésre kerül.

A lett jog nem írja elő az örökhagyó vagyonának felszámolását és megosztását. Ilyen jellegű rendelkezéseket az örökhagyó végintézkedés keretében tehet, de ez nem gyakori eset. Miután a közjegyző igazolta a hagyatékra jogosult örökösöket, az örökölt ingatlan közös tulajdonba kerül, vagy pedig a hagyatékot a hagyaték felosztásáról szóló szerződés megkötésével felosztják. Ha csak egyes örökösök kívánják a hagyaték felosztását a többi örökös akarata ellenére, a felosztás kérdésében bírósághoz lehet fordulni.

A törvény egyetlen esetre írja elő az örökhagyó tulajdonának értékesítését, ez pedig az, amikor nincsenek örökösök, és az ingatlan az állam joghatósága alá tartozó uratlan hagyatéknak (*bona vacantia*) minősül. Ha az ingatlan tekintetében léteznek hitelezők, akkor a bírósági végrehajtó árverésen értékesíti azt. Ha hitelezők nincsenek, az állami bevételekkel foglalkozó szolgálat dönt az ingatlan elidegenítéséről.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A Polgári Törvénykönyv 500. cikkének fogalommeghatározásának megfelelően, amikor egy személy nem a teljes hagyatékot vagy annak egy részét, hanem csak egyetlen dolgot örököl, akkor az öröklést hagyománynak, az öröklő személyt hagyományosnak nevezzük.

Ennek a személynek öröklés iránti kérelmet kell a közjegyzőhöz benyújtania. Ha azonban létezik végintézkedés, akkor ezt be kell nyújtani a közjegyzőhöz, aki azt felolvassa. A közjegyző az öröklés elfogadására nyitva áll, a közjegyző által megállapított (legalább 3 hónapos) vagy a Polgári Törvénykönyv által előírt (az öröklés megnyílásától vagy az öröklés megnyílásáról való tudomásszerzéstől számított egyéves) határidő elteltével öröklési bizonyítványt ad ki az örökösöknek és a hagyományosoknak.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

A Polgári Törvénykönyv megállapítja, hogy az öröklés elfogadásával és megszerzésével az örökösre szállnak át az örökhagyó mindazon jogai és kötelezettségei, amelyek az örökhagyó halálával nem szűntek meg. Az örökösök saját vagyonukkal is felelnek az örökhagyó tartozásaiért, ha azokat az örökölt ingatlan nem fedezi. Az az örökös, aki a hagyatéki leltározás kedvezménye (*ar inventāra tiesību*) alapján fogadta el a hagyatékot, az örökhagyó tartozásaiért és a vele szembeni igényekért csak a hagyaték mértékéig felel.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az öröklési bizonyítványt és a bejegyzési kérelmet a földhivatalhoz kell benyújtani.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A következő személyek jelölhetők ki:

az öröklés megnyílása után – a hagyatéki gondnok. Az örökösök kérésére vagy törvényben előírt egyes esetekben (például tartozásokkal jelentősen megterhelt hagyaték esetében, vagy örökösök hiányában, vagy ha az örökösökkel nem lehet kapcsolatba lépni stb.) a hagyatékon fennálló gondnokságot a közjegyző rendeli el egy külön okiratban, amelyet gondnokrendelés céljából megküld a családjogi bíróságnak; végrendeleti végrehajtó – kijelölése még a végrendelező életében, magában a végrendeletben történik.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A hatályosult végrendeletet az erre a célra magában a végrendeletben vagy külön végintézkedési aktusban kijelölt végrendeleti végrehajtó hajtja végre.

Végrendeleti végrehajtó nevezésének hiányában a végrendeletet a végrendeletben nevezett örökös hajtja végre. Ha azonban nincs közvetlen végrendeleti örökös, a végrendeletet a közjegyző határozata alapján a családjogi bíróság által kirendelt hagyatéki gondnok hajtja végre.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A végrendeleti végrehajtó jogállását és jogosultságainak, illetve feladatainak korlátait a végrendelező végrendeletben kifejezett akarata határozza meg. A végrendelező részéről további útmutatás hiányában a végrendeleti végrehajtónak csak azt kell biztosítania, hogy a végrendelező végakarata teljesüljön, és csak a szükséges mértékben vesz részt a hagyaték felszámolásában és az örökösök és hagyományosok közötti felosztásában.

A hagyatéki gondnok a hagyaték kezelésében és annak képviseletében függetlenül jár el. A gondnoknak a hagyatékot ugyanolyan gondossággal kell kezelnie, mintha saját tulajdonáról lenne szó. A gondnok a gondnokság időtartama alatt éves jelentést tesz a családjogi bíróságnak, és a hagyaték örökösök közötti felosztásakor vagy a gondnokság egyéb okból történő megszűnésekor zárójelentést kell benyújtania. A gondnokság, valamint a gondnok e jogállása megszűnik, amikor a közjegyző kiadja az öröklési bizonyítványt.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A közjegyző az öröklési bizonyítványt közjegyzői okiratban állítja ki. A közjegyzői okirat valódisága nem vitatható. A közjegyzői okirat külön keresetben megtámadható.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

This webpage is part of an EU quality network

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.